

Hoe ziet de toekomst van

Adjiedj Bakas

De recessie beïnvloedt nu en straks ook arbeid en arbeidsmarkt. Werken tijdens de crisis, en je tegelijkertijd voorbereiden op de arbeidsmarkt na de crisis, hoe zal dat gaan? Een voorspelling van publicist en trendwatcher Adjiedj Bakas.

Curriculum

ADJIEDJ BAKAS

Bakas (1963) is geboren in Zuid-Amerika uit Indiase ouders en woont en werkt variërend in Nederland. Dit essay is gebaseerd op zijn meest recente boeken 'Beyond the Crisis' — 'The Future of Capitalism' en 'Micro-trends Nederland'.

1 MEER MARKT VOOR ONDERHOUDSWERK

We kopen nu minder nieuwe auto's, tv's en andere spullen, en repareren liever de oude spullen, zodat die nog wat jaartjes meegaan. De arbeidsmarkt voor automonteurs, reparateurs van elektronica, tv-toestellen, wasmachines, maar ook reparateurs van schoenen, kleding, meubels et cetera is booming. Werkloos? Schoolje om voor een van deze specialisten, werk zat, echt waar. En het tekort aan mensen die 'met de handjes werken' wordt structureel. In Amerika zijn er nu weliswaar 13 miljoen werklozen, maar er zijn 3 miljoen banen beschikbaar in deze categorie. In Nederland is dat vergelijkbaar. Omschoulers die zich op dit deelgebied specialiseren, hebben een goede tijd. Maar ook voor klusjesmannen (m/v) blijft er werk. Schoonmaakbedrijf Asito leidt nu 3000 schoonmakers op om ook eenvoudig kluswerk en loodgieterswerk te kunnen doen voor klanten. Een loodgieter laten voortrijden voor een verstopte gootsteen hoeft dan niet meer, de multitaskende schoonmaker kan het ook. Slim gezien

van Asito, dit soort werk-combinaties heeft een grote toekomst.

2 MEER VROUWEN AAN HET WERK

Mannen, vooral in technische beroepen, verliezen verhoudingsgewijs vaker hun baan. Vrouwen daarentegen gaan meer werken en meer uren draaien, zeker in zorg en onderwijs, waar zij traditioneel meer vertegenwoordigd zijn. Dat heeft zo zijn consequenties voor de liefde: manlief thuis op de bank, vrouw fulltime aan het werk. In zorg en onderwijs neemt de banengroei toe. De vergrijzing in het onderwijs is ernstiger dan in menige andere branche. De vervangingsvraag naar arbeid is daar dus onverminderd hoog. Alleen zijn er wel structureel minder kinderen om les aan te geven. In Limburg bijvoorbeeld zijn er over 10 jaar 25% minder kinderen in het voortgezet onderwijs dan nu. De vervangingsvraag naar onderwijzers is dus groot, maar moet niet overdreven worden. Volgens het Amerikaanse ministerie van arbeid zijn 13 van de 20 snelst groeiende beroepsgroepen tussen

werk eruit? 8 trends

2004 en 2014 gerelateerd aan zorg. Dat zien we ook in ons land. Freelance thuiszorgers, artsen, verpleegkundigen: de vraag naar al deze mensen groeit als kool door de vergrijzing. Maar ook hier geldt dat dit niet overdreven moet worden. Medische technologie maakt veel werk eenvoudiger of overbodig. In 1960 woonden we hier nog met 12 miljoen mensen, nu met 16 miljoen. De overheid verwachtte toen dat er nu 100% meer mensen in de zorg zouden werken, maar er werken maar 10% meer mensen in de zorg dan toen.

3 GROEIENDE RECESSIESTRESS

De verkoop van slaappillen, stressremmers en antidepressiva stijgt. Beleggen in farmabedrijven is nu dus verstandig. Met de Mexicaanse griep erbij is het in die branche weer feest, na een dipje, toen zorgverzekeraars de aankoop van veel medicijnen tegen lagere kosten afdwongen. Incidentele epidemieën of pandemieën leveren ook werk op. Maar ook de markt voor ontspanning groeit door de recessiestress. In de jaren dertig van de vori-

ge eeuw groeide Hollywood als kool, en het monopolyspel werd ontwikkeld om mensen vertier te bieden. Nu is bijvoorbeeld de gaming-industrie booming.

4 GROENE ECONOMIE

SCHEPT NIEUWE BANEN

'Mama, wat zal ik worden als ik groot ben?' 'Jets in het groen, schatje.' 'Tuinman?' 'Nee, in groene energie.' Het lijkt wel kommer en kwel door de bezuinigingen bij Econcern en andere voormalige groene helden, maar structureel komen er meer banen in de branche voor nieuwe energie. Ja, ook door de komst van nieuwe kerncentrales in onder andere Frankrijk, Scandinavië en hopelijk straks ook in Nederland. Vier nieuwe kerncentrales in Zee-land: een mooi werkgelegenheidsproject lijkt me, zoals we ook dergelijke projecten hadden tijdens de vorige Grote Depressie. Plug-in-hybrid wordt de norm voor auto's. Ook daar weer banen. Ook het aantal banen in afvalrecycling groeit. De nieuwe 3D-afvalrecyclingmethodiek biedt kansen om grondstoffen eindelijk te recycleren, zoals Corus al van plan is te doen. En zon-

ne-energie ontwikkelt zich razendsnel, de Wet van Moore is daar zeker van toepassing. Ook biobrandstoffen ontwikkelen zich voorspoedig. Energie uit algen bijvoorbeeld kan vele nieuwe banen opleveren. Wattedenken van dealgenoppasser? Veel, heel vele nieuwe banen zijn dus te verwachten in deze branche. Dat geldt ook voor water en watermanagement. Maar 1% van het water op aarde is zoet, en de waterbronnen drogen op. Zoetwaterrecycling, opvang en gebruik van regenwater en dijkenbouw, polderen en voedsel in zee verbouwen, leveren veel banen op.

5 HOT JOBS EN BRAIN RACE

De ICT-revolutie zet door en met de komst van Dot.Cloud, RFID-chips, sensortechnologie en de verder oprukkende beeldcultuur komen er vele sexy banen bij. Deze 'hot jobs' vereisen mensen die met technologie overweg kunnen en nieuwe manieren voor kennisontsluiting kunnen ontwikkelen. Menselijke en artificiële intelligentie worden dan maximaal gecombineerd. We gaan een tijdperk in waarin elk ob-

ject, elke ruimte verbonden is met een digitale wereld van data en dataverkeer. Dit allemaal managen, begrijpen, verbinden met mensen, dat levert veel banen op. Doordat er zoveel blijft veranderen is 'lifelong learning' een vereiste. De mensen die in deze branches werken, moeten ene deel van hun (vrije) tijd besteden aan het volgen van opleidingen. Veel van deze beroepen van straks kun je nog niet voorstellen. Genetisch gemodificeerd voedsel komt eraan, ondanks het gepruttel van milieufactivisten. Nanotechnologie zet door. Ook genetica en biotech leveren nieuwe banen op. En we worden steeds meer bijgestaan door robots. Outeursbronnen van fabrieken naar verre lan-

**Veelzijdigheid
De schoonmaker
wordt ook loodgieter
en kan meerdere
klusjes in huis doen**

den wordt teruggedraaid, een deel van de maakindustrie keert hier terug. De verdere technologisering van de samenleving brengt ook beroepen met zich mee als 'datamining', parallel computers programmeren en 'simulation engineering'.

6 FOODINDUSTRIE EN VERVELINGSMARKETING

Steeds meer vrije tijd, steeds meer verveling. Hoe help je mensen door de dag? Wat te doen tegen eenzaamheid? Ook hier komen meer banen, de leisuremarkt groeit. Tegelijkertijd groeit de wereldbevolking van 6,5 miljard mensen nu naar 9 miljard in 2050 en de foodindustrie groeit mee. Meer banen in verschillende foodsegmenten. Zo zal in 2010 10% van de wereldwijde foodmarkt uit organisch voedsel bestaan, tien keer zo veel als in 1998. 'Computational biology' biedt veel nieuwe werkgelegenheden: zo worden computer-kennis, biologie en wiskunde gecombineerd om researchdata in grote hoeveelheden te analyseren. Zo kunnen we straks op maat medicijnen voor mensen ont-

**Duur personeel
Werkgevers gaan
straks voor nieuwe
medewerkers
een transfersom
betalen**

Adijedj Bakas.

Foto: Peter Strallitski

wikkelen, passend bij hun genen en genpaspoort.

7 WORLD SOURCING, HOME SOURCING EN MEER FREELANCERS

Talent wordt steeds meer wereldwijd op de arbeidsmarkt gebracht. Mensen gaan meer van huis uit werken (home-sourcing) en freelancersvormen straks het grootste segment op de arbeidsmarkt. Groepen freelancers richten eigen coöperatieve financiële voorzieningen op, zoals pensioenen, zorgverzekeringen, hypotheeken et cetera.

8 MEER BANEN TEGELIJK

Mensen willen steeds meer belevenissen in hun leven ervaren. Werk is een belevenis, zeker in de postmaterieële economie die we nu krijgen. In je leven zeven totaal verschillende beroepen gehad hebben, tegen de tijd dat je je terugtrekt in 'Huiuze Avondroze' is straks normaal. Tussendoor sabbaticals nemen en je grondig laten omscholen hoort erbij en komt in het voorzorgenpakket van het pensioenfonds van de toekomst. Mantelzorg komt ook terug. We gaan zelf een deel van de verzorging van onze bejaarde ouders op ons nemen. Daarmee verhoogt het verschil tussen betaald en vrijwilligerswerk. Maar twee dagen per week baan X en drie dagen per week baan Y kan ook. Ik sprak laatst een stewardess bij Transavia, die acht maanden per jaar verpleegster is en in de zomermaanden stewardess. Voor haar is dit een perfecte werkcombinatie die haar zowel voldoening als

Aan het woord

Kansen in Indonesië

Het appartement in Scheveningen is verkocht; Nancy Bentvelzen en haar man beginnen met een groep Indonesische ondernemers een tilapia- en groentekwekerij op een Moluks eiland.

Bentvelzen, kind van een Molukse vader en een Indonesisch-Nederlandse moeder, kwam als kleuter naar Twente. Ze werkte jaren bij KPMG en als freelancer. Kort voor haar grootste opdrachtgever in april 2008 haar contract opzei, waren Bentvelzen en haar man op het eiland Kei Kecil geweest. 'We hebben daar heel veel nood gezien. Wij komen, delen wat uit, moedigen de mensen aan en gaan weer weg. We dachten meteen: er moet iets duurzams te doen zijn'.

Ze willen het vitamine- en proteïnegebrek van de kinderen op Kei Kecil oplossen met een vis- en groentekwekerij. In september